

Zgodovina Slovenije – Sistory: Spletni portal slovenskega zgodovinopisja¹

ŠORN, Mojca, *History of Slovenia. Sistory: Web-site Portal of Slovenian Historiography*. Atlanti, Vol. 20, Trieste 2010, pp. 287-292.

Original in Slovenian, abstract in English, Italian and Slovenian, summary in English

Key words: *research infrastructure, History of Slovenia, Sistory, the portal of Slovenian historiography*

A research infrastructure programme was initiated in 2006 at the Institute for Contemporary History, within which in 2008 the web site portal History of Slovenia - Sistory was developed. Sistory is an educational and research portal of Slovenian historiography. By digitising historical sources, literature, research analyses and all the content that most appeals to researchers, college and university teachers and lecturers as well as students at any level of education, we aim to provide a broad, user-friendly and comprehensive access. Sistory portal is a way of simultaneously

Glede na raziskavo o stanju digitalizacije raziskovalne infrastrukture v humanistiki, ki jo je opravila dr. Nina Vodopivec v okviru mednarodnega projekta Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (Dariah)², je v slovenskem prostoru digitalizacija sicer postavljena za prioriteto, pri čemer pa ustrezna ministrstva (za kulturo ter za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo) in Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) niso izoblikovali nekih splošnih rešitev, se pravi, da zainteresirani ne razpolagajo z nacionalno usklajenimi programi digitalizacije. Poleg tega pa vse premalo odgovornih ljudi razmišlja v smeri, da poglobljen namen ni le sama digitalizacija gradiva za njegovo hrambo v relativno obstojni obliki, s katero se bodo lahko seznanjali naši potomci, temveč da smo dolžni poskrbeti tudi za razbremenitev danes še fizično dostopnega gradiva in ne nazadnje za dostop do najnovejših dosežkov slovenskega zgodovinopisja oziroma njegovo prezentacijo zainteresirani javnosti³.

V pričujočem prispevku bom na primeru portala slovenskega zgodovinopisja, imenovanem Sistory, pokazala, da njegovi ustvarjalci z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani pojem digitalizacije razumemo kompleksno, se pravi, da se ukvarjamo tako z oblikovanjem sodobnih spletnih medijev kot tudi s samo digitalizacijo kulturne dediščine in drugih gradiv ter njihovo objavo - skupaj z objavo danes že uveljavljenih e-knjig - online.

Ker se v prispevku posvečam predvsem inštitutskemu projektu oziroma portalu Sistory, naj v uvodu omenim vsaj projekt slovenske Narodne in univerzitetne knjižnice oziroma njihovo Digitalno knjižnico Slovenije⁴. Za njeno kratko predstavitev sem se odločila zato, ker gre v tem primeru za edini osrednji koordiniran portal, ki je namenjen tudi raziskovalcem humanistike. Spletna knjižnica dLib.si⁵ je zasnovana na sodobnih načelih, nastaja pa v sodelovanju z drugimi evropskimi nacionalnimi knjižnicami, saj želi, da bi kot del širše zasnovanega evropskega načrta, bila kompatibilna na tem področju. DLib je bil prvi slovenski digitalni center, ki je leta 2006 oblikoval in objavil strateški dokument, napisan na podlagi mednarodnih vzorcev. Lahko bi postal vzorec tudi za druge tovrstne razvojne politike in strategije v Sloveniji.

Zgodovinarjem poleg spletne knjižnice d.Lib.si pri našem delu pridejo prav tudi nekateri drugi spletni portali, vendar ne zadostijo

1. Zgodovina Slovenije - Sistory: <http://www.sistory.si/>.

2. Program raziskovalne infrastrukture, ki poteka na INZ, oziroma spletni portal Zgodovina Slovenije – Sistory sta vključena v Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities, ki je edini program raziskovalne infrastrukture za humanistiko in umetnost na evropskem nivoju ter edini mednarodni program digitalne humanistike. DARIAH je vključen v program European Strategy Forum on Research Infrastructure (ESFRI).

3. O pomanjkljivosti procesa digitalizacije Tedy Grbec: Digitalizacija kulturne dediščine povezuje preteklost s prihodnostjo, gl.: <http://www.finance.si/231946>, 25. 3. 2009 in <http://www.digitalizacija.eu/digitalizacija-kulturne-dediscine-povezuje-preteklost-s-prihodnostjo>, 25. 3. 2009.

4. Digitalna spletna knjižnica (dLib.si), <http://www.dlib.si/dlib.asp>.

5. O njej več Nina VODOPIVEC, Žarko LAZAREVIČ, *Sistory : digitalizacija istorijskih sadržaja*, "Pregled Nacionalnog centra za digitalizaciju" [Spletna izd.], 2007, št. 11, str. 31-36.

našim specifičnim potrebam. Med zaposlenimi na ljubljanskem Inštitutu za novejšo zgodovino (INZ)⁶ se je tako porodila ideja o bazi, ki bi bila namenjena predvsem raziskovalcem slovenske preteklosti. Leta 2006 smo tako prijavi projekt raziskovalne infrastrukture. Cilj je bil sicer oblikovati in strukturirati raziskovalni spletni portal digitaliziranih zgodovinskih in zgodovinopisnih vsebin, ki bi že v izhodišču upošteval potrebe historične raziskovalne skupnosti, hkrati pa bi s širjenjem nabora tematskih vsebin postajal tudi izobraževalna postaja. Inštitutska pobuda je bila dobro sprejeta tudi zato, ker nas je pri delu poleg potreb raziskovalcev oziroma potencialnih uporabnikov vodila želja, da bi s prenosom starejših in sodobnih zgodovinskih in zgodovinopisnih gradiv v novo medijsko in tehnološko obliko poskrbeli za ohranitev dela kulturne dediščine oziroma razširili in podaljšali njene relevance. Pri tem pa nikakor ni bilo mišljeno, da bi inštitutski portal konkuriral že obstoječim projektom, temveč da bi jih v skladu z interesi zgodovinske srenje zgolj dopolnjeval.

Iniciatorji projekta niso razmišljali le o vsebini, temveč tudi o obliki portala. Digitalizirano gradivo, razvrščeno v štiri sklope in več podsklopov, so obiskovalcem želeli predstaviti na kar se da enostaven in razumljiv način oziroma jim omogočiti čim hitrejši dostop do želenega prispevka. Po vsakem dokumentu je omogočeno listanje in iskanje po vsebini, abecedi ali ključnih besedah. Digitalizirano gradivo, ki je v pdf formatu, je torej obdelano z OCR, vendar je (za zdaj) zaklenjeno, kar pomeni, da uporabnik nima možnosti kopiranja in poseganja v besedilo, ima pa možnost tiskanja.

Kot že omenjeno, je bila prijava programa raziskovalne infrastrukture, ki ga je zasnovala ekipa na INZ, leta 2006 na razpisu ARRS sprejeta. Rezultat dvoletnega dela je bil konec leta 2008 predstavljen javnosti - zaživel je portal Zgodovina Slovenije - Sistory⁷. Ob izteku dvoletnega programa smo se ponovno javili na razpis ARRS in dobili nov/nadaljevalni petletni projekt (2009-2013). Današnji akterji⁸ v okviru tega programa sledimo začetnim načrtom snovalcev tega zgodovinopisnega portala, pri čemer delo krojimo skupaj s Svetom portala; njegovi člani so tako raziskovalci iz matične ustanove in z univerze kot tudi šolniki, muzealci in arhivisti. Naše prioritete ostajajo nespremenjene. Kar se tiče obdelave in objave gradiva, bomo prednost dali serijskim publikacijam in težje dostopnemu gradivu (predvsem tiskanim virom in starejšim, še relevantnim monografijam, arhivskemu in muzejskemu gradivu (začasnim razstavam) ipd.). Na tem mestu moram poudariti, da se ne bomo ukvarjali samo z intenziviranjem digitalizacije že obstoječih analognih vsebin, temveč bomo vse, ki bodo želeli s svojimi prispevki soustvarjati portal Sistory, spodbujali k arhiviranju in uporabi sodobnih vsebin v digitalni obliki. Pri tem imamo v mislih tako razne zgodovinske institucije kot tudi posameznike, ki smo jih in jih še nameravamo pritegniti k sodelovanju. Naša delo in skrb pa ne bosta posvečena le digitalizaciji in prezentaciji gradiva, temveč bomo nenehno spodbujali delo na Zgodovinarskem indeksu citiranosti, ki glede na naravo in rezultat dela, tvori nekakšen drugi del portala.

Za zdaj brezplačen portal Sistory uporabnikom ponuja digitalizirano verificirano zgodovinsko in zgodovinopisno gradivo z adekvatnimi analitičnimi sistemi in ustreznim znanstvenim aparatom: arhivsko in muzejsko gradivo, serijske publikacije, (spletne) monografije, učbenike, učne načrte, analize itd., uporabniki imajo na

promoting the findings of Slovene historiography and to provide a platform for international and interdisciplinary debates. The portal enables local, national and international connections to be made in the field of research and education.

ŠORN, Mojca, Storia della Slovenia. Sistory: portale web della storiografia slovena. Atlanti, Vol. 20, Trieste 2010, pp. 287-292.

Un programma di ricerca infrastrutturale venne iniziato nel 2006 all'Istituto per la storia contemporanea, all'interno del quale nel 2008 fu sviluppato portale web per la Storia della Slovenia - Sistory. Sistory è un portale didattico e di ricerca per la storiografia slovena. Digitalizzando fonti storiche, letteratura, analisi di ricerca e tutto il contenuto più interessante per ricercatori, insegnanti di scuola superiore ed università, così come studenti di ogni livello, ci si propone di fornire un accesso vasto, di facile utilizzo e completo. Il portale Sistory è un modo per rendere pubbliche le scoperte sulla storiografia slovena ed allo stesso tempo fornire una piattaforma per un dibattito internazionale ed interdisciplinare. Il portale consente connessioni locali, nazionali ed internazionali nei settori della ricerca e dell'educazione.

ŠORN, Mojca, Zgodovina Slovenije. Sistory: Spletni portal slovenskega zgodovinopisja. Atlanti, Zv. 20, Trst 2010, str. 287-292.

Na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani od leta 2006 poteka program raziskovalne infrastrukture, v sklopu katerega se razvija tudi

6. INZ je osrednja slovenska znanstvena ustanova za proučevanje novejših in sodobnih zgodovine Slovencev od druge polovice 19. stoletja do 90. let 20. stoletja. Več o INZ gl.: <http://www.inz.si/documents/index.html>.

7. Portal bazira na Apache in PHP zgradbi ter MySQL bazi. Kapaciteta strežnika je 2 TB (5 diskov v Raid5) z zunanji trdimi diski in podporno enoto za arhiviranje (do 800 GB). Hitrost povezave z internetom je 10 MB, gl.: Nina VODOPivec, *Sistory.si : ideas, problems and questions*, "Pregled Nacionalnog centra za digitalizacijo", [Spletna izd.], 2008, št. 13, str. 57-64. V bližnji prihodnosti bomo zaradi raznih zahtevnejših vsebin potrebovali strežnik z Windows 2008 operacijskim sistemom in MS SQL strežnikom. Zaradi naraščanja digitalnega arhiva bo potrebno tudi priključevanje dodatnih omrežnih diskov (NAS) za zagotovitev varnosti in nemotenega delovanja sistema.

8. Financer ARRS je programu v prvem in drugem razpisu dodelil en fte, kar pomeni redno zaposlitev za enega raziskovalca, ostali sodelavci so zunanji, plačani iz materialnih stroškov.

portal Zgodovina Slovenije – Sistory. Spletni portal Sistory je izobraževalni in raziskovalni portal slovenskega zgodovinopisja, ki je za javnost odprt od konca leta 2008. S prenosom starejših in tudi sodobnih verificiranih zgodovinskih in zgodovinopisnih gradiv v novo medijsko in tehnološko obliko imamo namen poskrbeti za ohranitev kulturne dediščine, del katere je tudi omenjeno gradivo, hkrati pa želimo razširiti in podaljšati njihove relevance. Portal, ki je zasnovan v slovenskem in angleškem jeziku, ima širok nabor vsebin in omogoča brezplačen, hiter ter enostaven dostop do zelenih vsebin tako zgodovinarjem pri raziskovalnem delu kot tudi raziskovalcem drugih disciplin oziroma zainteresirani javnosti na lokalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju.

SUMMARY

In 2006 the Institute of Contemporary History (ICH) (ICH is the main scientific institution in Slovenia for the study of the recent and contemporary history of Slovenia and the Slovenes, from the middle of the 19th century onwards) launched Slovene Historiography Research Infrastructure portal - Sistory (www.sistory.si). Sistory is a research and an education portal of Slovene historiography. It is designed in Slovene and English and aimed at the historiography in its entirety. A digitalised database of historiographic literature and sources means the formation of an information database with a wide content range. This very diversity in terms of content and chronology, along with open public access, plays an important role, because it allows - both to researchers of various disciplines, as

vpogled tudi bazo podatkov Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej. Naj začnem s predstavitev stanja na področju digitalizacije⁹ in prezentacije zgodovinskega in zgodovinopisnega gradiva na portalu Sistory kar po posameznih sklopih.

I. Viri: Sklop Viri je razdeljen na šest podsklopov: Tiskani viri, Ustni viri, Arhivski viri, Razstave, Zbirke podatkov in slikovno gradivo. V podsklopu Tiskani viri je obiskovalcem dostopno naslednje gradivo: zbirka Dokumenti ljudske revolucije v kateri so objavljeni najpomembnejši dokumenti Komunistične partije Slovenije, Osobodilne fronte slovenskega naroda in drugih organizacij ter ustanov odporiškega gibanja in revolucije iz obdobja od marca 1941 do julija 1943, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku (I-V : 1902-1928) Franca Kosa, Historični slovarji, Krajevni leksikon Dravske banovine iz leta 1937, Krajevni repertoriji, ki so izhajali po posameznih deželah Avstro Ogrske, ter so na podlagi popisov prebivalstva prinašali podatke o prebivalstvu krajev¹⁰, Priročniki, Razprava o nacionalnem vprašanju v KPJ leta 1923, Sejni zapisniki Narodne vlade Slovencev, Hrvatov in Srbov v Ljubljani in Deželni vlad za Slovenijo 1918-1921 (komentirana objava s spremno študijo Petra Ribnikarja), Uradni listi 1918-1955¹¹, Viri za zgodovino komunistične stranke na Slovenskem v letih 1919-1921.

V podsklopu Ustni viri obiskovalec preko linka spozna **European resistance archive** (ERA), katerega sodelavci smo tudi raziskovalci z našega inštituta. ERA prikazuje odporništvo z različnih nacionalnih perspektiv in hkrati omogoča primerjavo posameznih nacionalnih specifičnosti. Arhiv smo vzpostavili na podlagi video intervjujev oziroma pričevanj z aktivnimi udeleženci odpora iz različnih evropskih geografskih območij.

Od letos s portalom Sistory sodeluje Zgodovinski arhiv Ljubljana V razdelku ZAL v okviru podsklopa Arhivski viri predstavlja svoje gradivo, natančneje Popis prebivalstva Ljubljane iz leta 1830.

V sklopu Viri je nadalje dostopen imenski seznam oziroma Zbirka podatkov Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej. Bazo za osnivanje in dopolnjevanje te zbirke predstavlja seznam, ki na INZ nastaja v okviru znanstveno zasnovane zgodovinopisno-žrtvoslovne raziskave od leta 1997, in šteje 95.000 oseb, ki so med drugo svetovno vojno in neposredno po njej (april 1941-januar 1946) izgubile življenje v različnih okoliščinah¹². V pričujočem prispevku aktualni online seznam pa trenutno šteje nekaj manj kot 30.000 oseb¹³, saj zajema le tiste, katerih podatke smo pred prenosom iz matične baze še dodatno preverili po matičnih knjigah.

Od konca 80. let in še posebej pa začetka 90. let 20. stoletja obstaja v Sloveniji interes za kritično znanstveno obravnavo vprašanja smrtnih žrtev druge svetovne vojne in povojnih pobojev¹⁴. Javnosti dostopna zbirka, ki je dejansko narejena po znanstvenih merilih, tako pomeni doprinos k znanstveni evalvaciji druge svetovne vojne na naših tleh. Hkrati pa je seznam, ki ima moralno-etični pomen: pravica do groba vsakega posameznika, zanimiv za širšo javnost, ne nazadnje imajo tudi posamezniki možnost spoznati usodo svojih bližnjih.

9. Vse skenirano gradivo je posneto na mikrofilme.

10. Na tem področju, pa tudi na področju zakonodaje, se kaže sodelovanje z Österreichische Nationalbibliothek, natančneje ALEX - Historische Rechts- und Gesetzestexte Online.

11. Trenutno smo v fazi pridobivanja manjkajočega gradiva za to obdobje, natančneje Službenih novin Kraljeve vlade v izgnanstvu.

12. Geografsko je seznam omejen na območje države Republike Slovenije in upošteva osebe, ki so imele med drugo svetovno vojno rezidenčno pravico na tem območju.

13. Opremljen je z mnenjem informacijskega pooblaščenca (na podlagi Zakona o varstvu osebnih podatkov ter Zakona o Informacijskem pooblaščenju).

14. Tadeja TOMIŠEK RIHTAR, *Imenski seznam žrtev druge svetovne vojne in neposredno po njej (1941-1946)*, V *Hitlerjeva dolga senca. Nationalsocialistično državnoteroristično in rasistično preganjanje prebivalcev Slovenije in njegove posledice v Titovi Jugoslaviji*, Celovec 2007, str. 161-173, tu 161.

V lanskem letu smo se na INZ odločili, da portal Sistory izstopi iz okvirov zgolj "pisane zgodovine". Z novimi orodji sodobne tehnologije smo začeli razvijati interaktivne in multimedijske prezentacije historičnih vsebin, s čimer bomo pritegnili tudi interes širše javnosti. V prvi fazi nadgradnje obstoječe tehnološke platforme se je kot plodno izkazalo sodelovanje z muzeji, ki so pokazali interes za medinstitucionalno sodelovanje oziroma za predstavitev posameznih razstav na portalu Sistory. Novost na portalu Sistory je tako tudi podsklop Razstave, ki za zdaj odstira dve virtualni razstavi: Slovenci in prva svetovna vojna 1914-1918, ki jo v klasični postavitvi ob 90-letnici konca prve svetovne vojne pripravil Muzej novejšje zgodovine Slovenije v sodelovanju z Goriškim, Kobariškim in Vojaškim muzejem Slovenske vojske, in Leteči človek, Stanko Bloudek (1890-1959), s katero je Tehniški muzej Slovenije obeležil 50-letnico smrti Stanka Bloudka, letalskega pionirja, konstruktorja, izumitelja, vsestranskega športnika in graditelja. Z obdelavo gradiva smo oblikovali virtualne prostore razstave. Izdelka, ki omogočata tudi integriranje zvoka, tako predstavljata prvi virtualni razstavi. Narejeni sta kot spletna stran, po kateri se obiskovalec sprehaja preko i-neta. Sprehajanje po sobah je avtomatsko, ročno ali preko načrta. Ob kliku na razstavljen element se ta poveča, prikaže pa se tudi njegov opis v slovenščini in angleščini.

II. Literatura: Sklop Literatura je sestavljen iz sedmih podsklopov: Serijske publikacije, Monografije, E-oblika, Diplomatska dela, Predavanja, Konference in Rokopisi. V podsklopu Serijske publikacije so trenutno objavljeni vsi letniki oziroma vse številke dveh izmed vodilnih slovenskih publikacij: Zgodovinski časopis (od 1947), katerega objavo nam je dovolila Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, in Prispevki za novejšjo zgodovino (od 1957), ki jih izdaja INZ. Dostopne so še naslednje serijske publikacije: Zgodovina za vse, revija Zgodovinskega društva Celje, Arhivi (od 1998), revija, ki jo izdaja Arhivsko društvo Slovenije, Kronika : Časopis za slovensko krajevno zgodovino (od 2004), ki jo izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije. Digitalizirane so tudi revije Borec, ki jo izdaja Društvo za proučevanje zgodovine, antropologije in književnosti, in Časopis za zgodovino in narodopisje, publikacija Univerzitetne knjižnice Maribor (od leta 1904!), Viri (Arhivsko društvo Slovenije) ter nekaj zbornikov, ki so nam jih v objavo dovolili slovenski muzeji in društva, vendar zaradi pridobivanja soglasij avtorjev za spletno objavo njihovih prispevkov še nekaj časa ne bodo dostopne online. Na tem mestu je potrebno opozoriti tudi na linke na posamezne publikacije, ki so objavljene na lokalnih spletnih portalih (Publikacija Acta Ecclesiastica Sloveniae in Razprave in gradivo). V vseh besedilih so ustvarjeni t. i. super linki, kar pomeni lažji in hitrejši dostop, obiskovalcu namreč ni treba odpirati besedila posamezne publikacije, temveč zelen članek lahko izbere že v samem kazalu, ki stoji poleg imena, letnika in številke posamezne publikacije.

V podsklopu Monografije je za zdaj dostopnih 17 del, v podsklopu E-oblika pa je potrebno izpostaviti digitalno verzijo monografije oziroma zgodovinske analize od srednjega veka do danes, ki je objavljena v slovenskem in angleškem jeziku (Zgodovina Slovenije/History of Slovenia) treh avtorjev, uveljavljenih slovenskih profesorjev (prof. dr. Vasko Simoniti, prof. dr. Peter Štih, prof. dr. Peter Vodopivec). V sklopu Diplomatska dela je objavljenih že nekaj prispe-

well as interested public - the retrieval of digitalised contents as well as their use in scientific studies and research. The Sistory is divided into two sections. The first, involves digitization of magazines, e books, scientific analysis, lectures (Literature), Sources (printed, archive, and data base on dead tolls of the 2nd World War), Biography, and the History and School. The latter is orientated towards younger population, and their perception of history and past, as well as their historical memory. Besides at students and pupils, it is also aimed as a supplement to regular history lessons in the education system. The second section of the Sistory portal provides the Index of Citations (ZIC) - the only such index in the Humanities and Social Sciences in Slovenia (with an open public access). ZIC search engine provides those who look for information on Slovene historiography a general overview of historiographical science production and basic information on the content of works quoted. The Sistory portal's objective is the digitisation of historical source material, literature and all the content that most appeals to researchers of Slovene history, to college and university teachers and lecturers as well as students at any level of education. In such a manner defined objectives require collaborations with individuals and institutions that are directly or indirectly engaged in history and historiography. ICH is a research centre and its role in the digitization process is thus to focus on researchers' needs and requirements, as well as the presentation to various publics. By doing so, ICH addresses the needs and supports the cooperation between digital centers, ICH programs and research communities. The aim of the Sistory portal is not only to intensify the digitalisation of already existing analogue contents but also to encourage individuals and institutions to participate with their contributions and data. In addition to promoting the findings of Slovene historiography, it establishes a platform for international and interdisciplinary discussions by allowing local, national and international connections in the field of research and education. Furthermore, it is open to discussions on current events and news publications. The Sistory portal has been upgraded and will be so in the future according to researchers' requirements and ideas. By adding different information, it is been transformed into a central information point in the field of Slovene history. In spite of the focus on the history of Slovenia and Slovenes, the Sistory portal is designed as an interactive platform connecting a variety of individuals and publics which transcend 'boundaries' in order to establish a cross-disciplinary approach in the Humanities, Social Sciences and the national dimensions and support broader Pan-European perspective.

vkov, prav tako v sklopu Predavanja (predavanja, ki so potekala v okviru Zgodovinskega društva Ljubljana). Aktiven je tudi sklop Konference, ki odstira videoposnetke okroglih miz. Pred kratkim je zaživel tudi podsklop Rokopisi, v katerem v skladu z uredniško politiko portala objavljamo iz različnih razlogov neizdana strokovna in znanstvena dela, ki so tako prvič ponujena javnosti v izvorni obliki.

III. Biografika: V sklopu Biografika je trenutno dostopen Primorski slovenski biografski leksikon (vseh 20 snopičev), ki v 4429 geslih predstavi vse zaslužne osebe s Primorske. Gesla so narejena po ključu: življenje in delo osebe ter literatura, ki piše o obravnavani osebi. Uporabniki imajo tudi možnost (preko linka) vpogleda v Slovenski biografski leksikon, ki ga pripravlja ZRC v Ljubljani.

IV. Zgodovina in šola: V tem sklopu so aktivni vsi trije podsklopi. Stran Šolski učbeniki ponuja 46 (starejših) zgodovinskih učbenikov oziroma atlasov, stran Učni načrti, ki smo jo postavili v sodelovanju z Zavodom za šolstvo RS, pa odstira Modele letnih delovnih priprav za 6., 7., 8. in 9. razred devetletke. Zelo aktualen pa je Zgod(b)oved, spletna stran, narejena v obliki interaktivne ilustracije, namenjena osnovnošolcem. Ti bodo preko posameznih tematskih sklopov (telekomunikacije, oblačila, prehrana, promet ...) spoznavali vsakdanje življenje svojih starih staršev in staršev, pri čemer si bodo širili percepcijo preteklosti oziroma zgodovinski spomin. Kot prvi sklop predstavljamo pošto. Ta je razdeljen na pet delov: pošta, poštar, pisma in voščilnice, razglednice in dopisnice, žigi in znamke. Gradivo je raznoliko, predstavljene so raziskovalne naloge osnovnošolcev, strokovni in znanstveni članki, intervjuji, slikovno gradivo, avdio in video posnetki. Zgod(b)oved ni samo razvedrilna spletna stran, ampak tudi poučna. Namen te strani je spoznavanje preteklosti, spodbujanje k vzročno-posledičnemu razmišljanju in usmerjanje k samostojnemu raziskovalnemu delu. Uporabniki, katerim je na voljo tudi E-knjžnica, lahko svoje znanje preverjajo z reševanjem interaktivnega testa, ustrezna trnivojska navodila pa so jim v pomoč pri izdelavi lastnih seminarских nalog.

V. Naslednji sklop, ki je dostopen na portalu Sistory, je t. i. Zgodovinarski Indeks Citiranosti. ZIC je poskus vzpostavitve humanistiki prilagojene baze citiranosti, saj zajema popis citatov iz vseh slovenskih znanstvenih zgodovinskih publikacij: tako iz časopisov, revij in zbornikov, kot tudi iz znanstvenih monografij¹⁵. Na začetku smo v ZIC vnašali le citiranost raziskovalcev iz matične ustanove, ker pa smo odprti za sodelovanje, danes to počnemo tudi za raziskovalce drugih ustanov, ki izrazijo interes za to.

ZIC omogoča dvonivojsko iskanje. Pri osnovnem iskanju lahko v geslovníku izberemo iskalno zahtevo iskalnih pojmov: iščemo lahko po avtorju dela, naslovu dela, avtorju citiranega dela, naslovu citiranega dela in po naslovu vira, kjer je bilo delo objavljeno. Zahtevnejše oziroma napredno iskanje pa nam omogoča kombinirano iskanje po več iskalnih zahtevah, poleg tega pa nam nudi še dodatne možnosti omejevanja rezultatov iskanja (leto izida, samocitiranost ipd.).

Za konec še nekaj besed o sklopih **Povezave** in **Forum**. V prvem so preko linkov predstavljene osrednje raziskovalne in izobraževalne ustanove in zavodi, inštituti, društva, nacionalni odbo-

15. Obstoječi sistem citiranosti je namreč pomanjkljiv. Izključuje znanstvene monografije oziroma ne upošteva števila citiranj v njih, s tem pa ne kaže pravega stanja zgodovinskih in humanističnih raziskav.

ri s področja slovenskega zgodovinopisja. S forumom pa smo želeli ostvariti že omenjen načrt interaktiviranja portala oziroma vsem uporabnikom dati možnost sodelovanja, soustvarjanja spletne strani. O vseh novostih na portalu Sistory in o raznih pomembnih dogodkih so uporabniki obveščeni v Novicah.

Portal Sistory, ki je zasnovan v slovenskem in angleški verziji, je praktično še v povojih, vendar kljub temu že danes predstavlja relativno širok nabor vsebin. Želja oblikovalcev tega portala je, da bi ta v prihodnosti postal osrednji informacijski servis o slovenski zgodovini in zgodovinopisju. Upamo, da bodo verificirane vsebine, ki so in bodo na portalu Sistory javno dostopne vsem, ki želijo spoznati zgodovinsko in zgodovinopisno gradivo z adekvatnimi analitičnimi sistemi in ustreznim znanstvenim aparatom, pritegnile tako raziskovalne kot tudi izobraževalne kadre različnih disciplin doma in v tujini, hkrati pa zanetile zanimanje tudi med laično publiko.